

НОВИ ПАРАДИГМИ В ПЛАНИРАНЕТО

Колективна монография

2020

НОВИ ПАРАДИГМИ В ПЛАНИРАНЕТО

Колективна монография

Под общата редакция на:

Проф. д.н. Борислав Борисов
Проф. д-р Маргарита Богданова

2020

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана, обработвана със системи за съхранение на информация или предавана по каквито и да е начини, включително фото копиране, без писменото разрешение на авторите.

© Проф. д-р Синиша Зарич, Университет в Белград, Република Сърбия, рецензент

© Доц. д-р Добрин Добрев, ИУ Варна, рецензент

© Доц. д-р Десислава Серафимова, ИУ Варна, рецензент

© Издателство ПРОФИ ПРИНТ, 2020

ISBN 978-619-7557-03-9

ISBN 978-619-7557-04-6 (pdf)

ISBN 978-619-7557-05-3 (ePub)

NEW PARADIGMS IN PLANNING

Collective monograph

Edited by:

Prof. Borislav Borisov, DSc
Prof. Margarita Bogdanova, PhD

2020

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, including photocopying, without the prior written permission of the authors.

© Prof. Sinisha Zarich, PhD, University of Belgrade, Republic of Serbia, reviewer

© Assoc. Prof. Dobrin Dobrev, PhD, UE - Varna, reviewer

© Assoc. Prof. Desislava Serafimova, PhD, UE - Varna, reviewer

© Publisher Profi Print, 2020

ISBN 978-619-7557-03-9

ISBN 978-619-7557-04-6 (pdf)

ISBN 978-619-7557-05-3 (ePub)

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	1
Глава 1. <i>Маргарита Богданова, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов</i> ПАРАДИГМИ В СТРАТЕГИЧЕСКОТО ПЛАНИРАНЕ	3
Глава 2. <i>Борислав Борисов, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов</i> ПЛАНИРАНЕТО В БЪЛГАРИЯ – МЕЖДУ ОТРЕЧЕНОТО МИНАЛО И НЕЯСНОТО БЪДЕЩЕ	39
Глава 3. <i>Ядвига Чибурене, Технически университет, гр. Каунас, Литва</i> СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ В ЛИТВА: ФОРМИРАНЕ И РАЗВИТИЕ.....	81
Глава 4. <i>Наталия Иванова, Маргинат Канкулова, Държавен икономически университет в Санкт Петербург, Русия</i> СТРАТЕГИЧЕСКОТО БЮДЖЕТНО ПЛАНИРАНЕ В РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ.....	93
Глава 5. <i>Евелина Парашкевова, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов</i> НЯКОЙ АСПЕКТИ НА СТРАТЕГИЧЕСКОТО ПЛАНИРАНЕ НА ФИРМЕНО НИВО В БЪЛГАРИЯ	110
Глава 6. <i>Наталия Стрекалова, Институт по икономика и управление, Санкт Петербург, Русия</i> <i>Елена Корчагина, Институт по индустриален мениджмънт, икономика и търговия, Санкт Петербург, Русия</i> БИЗНЕС МОДЕЛЪТ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА СТРАТЕГИЧЕСКО МИСЛЕНЕ И РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕС ПЛАНИРАНЕТО: МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ОСНОВИ И ЕМПИРИЧНИ ИЛЮСТРАЦИИ	138

Глава 7.

Ян Половчик, Познански университет за икономика и бизнес, Полша
**ВЛИЯНИЕТО НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИТЕ ДИРЕКТОРИ ВЪРХУ
ЕФЕКТИВНОСТТА НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ПРОЦЕСИ . 156**

Глава 8.

*Михаил Чиприянов, Елица Лазарова, Стопанска академия „Д. А.
Ценов“ - Свищов*
**ИНТЕГРИРАНЕ НА ГЛОБАЛНИТЕ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ
ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ В БЪЛГАРСКИТЕ БИЗНЕС
ОРГАНИЗАЦИИ 180**

Глава 9.

Мариела Стоянова, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов
**ИНТЕГРИРАНОСТ НА ПРИОРИТЕТИТЕ
ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ В
СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ДОКУМЕНТИ ОТ НИВО NUTS 3 В
БЪЛГАРИЯ 198**

Глава 10.

*Борислав Борисов, Евелина Парашкевова, Стопанска академия „Д.
А. Ценов“ - Свищов*
**ИНТЕГРИРАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКОТО И БИЗНЕС
ПЛАНИРАНЕТО В СПЕЦИАЛИЗИРАН СОФТУЕРЕН
ПРОДУКТ 213**

Глава 11.

Наталия Вовченко, Ростовски държавен икономически университет, Русия
Олга Андреева, Северна Осетия
Светлана Галазова, Университет К. Л. Хетагуров
**МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ПОДХОДИ КЪМ
СТРАТЕГИЧЕСКОТО ПЛАНИРАНЕ НА СОЦИАЛНО-
ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА ГОЛЕМИ ГРАДОВЕ 235**

Глава 12.

*Марина Пономарева, Валерия Дмитриева, Анна Суховеева, Олга
Андреева, Ростовски държавен икономически университет, Русия*
**ПРИНЦИПИ НА СТРАТЕГИРАНЕТО И МЕТОДОЛОГИЯ
НА АНАЛИЗА ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА СТРАТЕГИИ ЗА
СОЦИАЛНОИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ГРАДА 249**

CONTENTS

INTRODUCTION	1
Chapter 1. <i>Margarita Bogdanova, D. A. Tsenov Academy of Economics - Svishtov</i> PARADIGMS IN STRATEGIC PLANNING	3
Chapter 2. <i>Borislav Borisov, D. A. Tsenov Academy of Economics - Svishtov</i> PLANNING IN BULGARIA - BETWEEN THE DENIED PAST AND THE UNCERTAIN FUTURE	39
Chapter 3. <i>Jadvyga Ciburiene, Kaunas University of Technology, Lithuania</i> STRATEGIC PLANNING IN LITHUANIA: FORMATION AND DEVELOPMENT	81
Chapter 4. <i>Natalia Ivanova, Marginat Kankulova, St. Petersburg State University of Economics</i> STRATEGIC BUDGET PLANNING IN THE RUSSIAN FEDERATION	93
Chapter 5. <i>Evelina Parashkevova, D. A. Tsenov Academy of Economics - Svishtov</i> SOME ASPECTS OF STRATEGIC PLANNING AT THE COMPANY LEVEL IN BULGARIA.....	110
Chapter 6. <i>Natalia Strekalova, Institute of Economics and Management St. Petersburg, Russia</i> <i>Elena Korchagina, Institute of Industrial Management, Economics and Trade, St. Petersburg, Russia</i> BUSINESS MODEL AS A TOOL FOR STRATEGIC THINKING AND BUSINESS PLANNING DEVELOPMENT: METHODOLOGICAL FOUNDATIONS AND EMPIRICAL ILLUSTRATIONS	138

Chapter 7.

Jan Polowczyk, Poznan University of Economics and Business

THE CEOS INFLUENCE ON EFFECTIVENESS OF STRATEGIC PROCESSES 156

Chapter 8.

Mihail Chipriyanov, Elitsa Lazarova, D. A. Tsenov Academy of Economics - Svishtov

INTEGRATION OF GLOBAL STRATEGIC GOALS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN BULGARIAN BUSINESS ORGANISATIONS..... 180

Chapter 9.

Mariela Stoyanova, D. A. Tsenov Academy of Economics - Svishtov

INTEGRATION OF THE SMART SPECIALISATION PRIORITIES IN THE STRATEGIC DOCUMENTS OF NUTS 3 LEVEL IN BULGARIA 198

Chapter 10.

Borislav Borisov, Evelina Parashkevova, D. A. Tsenov Academy of Economics - Svishtov

INTEGRATION OF STRATEGIC AND BUSINESS PLANNING INTO A SPECIALIZED SOFTWARE PRODUCT.....213

Chapter 11.

Natalia Vovchenko, Rostov State University of Economics

Olga Andreeva, North Ossetian State

Svetlana Galazova University after K. L. Khetagurov

METHODOLOGICAL APPROACHES TO STRATEGIC SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT PLANNING AS A LARGE CITY MANAGEMENT TOOL 235

Chapter 12.

Marina Ponomareva, Valeria Dmitrieva, Anna Sukhoveeva, Olga

Andreeva, Rostov Sate University of Economics

PRINCIPLES OF STRATEGIC PLANNING AND THE ANALYSIS METHODOLOGY IN THE FORMATION OF THE STRATEGY FOR SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE CITY.....249

ВЪВЕДЕНИЕ

Уважаеми читатели,

Ако четете тази монография, значи вече знаете колко противоречиви гледни точки има за планирането. През последните години в България то е колкото отричано, толкова и възхвалявано. В първия случай планирането се приема като енигма, излишно затруднение, неясно изискване със съмнителна полза, а във втория – като ключов етап, условие или предпоставка за успех.

За нас, членовете на катедра „Стратегическо планиране“ в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, отговорът на този въпрос е ясен, няма никаква дилема. Но за много организации от практиката, особено такива с по-малък опит, философията на планирането все още им убягва. Остават непознати и малко прилагани инструменти, подходи и процеси, които са се доказали като решаващи за постигането на стратегически успех.

Именно поради това катедрата инициира написването на колективна монография по въпросите на планирането, като покани и автори от чужбина. В обхвата на темите са включени теоретични и практикоприложни въпроси на стратегическото и оперативното планиране в национален, регионален и фирмен аспект. Поканата за участие към авторите бе в твърде свободна форма, без да се изисква развиване на конкретни, предварително регламентирани теми. Възприет бе по-скоро подход на авторово решение, какво от необятната тематика да бъде представено в зависимост от актуалността на проблема, компетентността на авторите и тяхното виждане за посланието, което да отправят.

Случайно или не, на нашата покана за участие се отзоваха автори от страни, които имат дълъг и донякъде противоречив опит в плановете системи на национално ниво и в този смисъл имат същата кауза – да покажат богатството на планирането като начин на мислене, технология, процес или инструмент за постигане на поставените цели. Така монографията придоби интересен облик, какъвто дори и ние не бяхме планирали!

С благодарност към всички съавтори!

гр. Свищов

Проф. д-р Маргарита Богданова